

Tegyünk együtt! – Aktív fiatalok a településért

Komplex ifjúságfejlesztés Újkígyóson

*Hallom – elfelejtem.
Látom – emlékszem.
Csinálok – megértem.
Konfuciusz*

Előjáróban...

A Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodája a megye közművelődésének fontos szereplője, aktivizálója, szakmai módszertani koordinálója. A megyei módszertani feladatellátásban hangsúlyos szerepet tölt be a kiemelt célcsoportokra irányuló munka. Ezek egyike az ifjúsági korosztály. A fiatalokkal, a jövő generáció képviselőivel kulcsfontosságú az együttműködés, többek között az értékek átörökítése, a társadalmi tudatosság szintjének emelése, a kultúrára való érzékenyítés kapcsán. A témához kapcsolódóan az iroda céljai, feladatai között említhető még a települési közösségek fejlesztését szolgáló kezdeményezések mentorálása, mintaprojektek kidolgozása, mellyel a települési szintű feladatellátást is segítjük. E kettős cél vezetett egy ifjúsági közösségfejlesztési folyamat megvalósításához, melynek helyszínül a közép-békési, mintegy ötezer fős lakossággal rendelkező település, Újkígyós szolgált. A folyamat alulról jövő kezdeményezésként, a településvezetés, a közművelődési intézmény

és a civil oldal összefogásával, közös akarat eredményeként jött létre, helyben megfogalmazódott szükségletekre, igényekre építve, a fiatalokat kezdetektől bevonva a megvalósításba.

a csapat működését. A számos apró cél között a program legfőbb, de talán nem is annyira nyilvánvaló eredménye a bizonyosság, hogy a fiatalabb nemzedék képes tenni akaró, kreatív közösséget alkotva szűkebb környezete számára hasznos társadalmi szerepvállalásra – jó példát mutatva ezzel korosztálya és egész települése számára.

Röviden a programról...

A „Tegyünk együtt! – Aktív fiatalok a településért” elnevezésű ifjúsági közösségfejlesztő program a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodájának 2014. szeptember közepétől induló projektje volt, melynek során a fiatalok bevonását, mozgósítását, aktivizálását tűzték ki célul a szervezők. A projekt részeként először egy kutatás zajlott, melynek eredményeire, tapasztalataira alapozódtak a további folyamatok. A program egésze a fiatalok aktív közreműködésével valósult meg, a „fiatalokkal a fiatalokért” elvre alapozódva. A közösségi felmérés eredményeire építve, egy fiatal aktív mag kezdett el együttgondolkodni és indult el az önszerveződő közösséghez vezető úton. A rövid távú cél az önálló közösségi alkalmak megvalósítása volt, mely már 2015-ben realizálódott. Az események sikeres megvalósításához a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodája folyamatos tanácsadással, mentorálással járult hozzá. Az iroda munkatársai mind a mai napig figyelemmel kísérik

A közösséggé válás rögös útjain...

Miből lesz a cserebogár? A folyamat bemutatása során körvonalazódik, hogy az alkalmazott módszerek hogyan tudtak hathatós eredményeket, jövőképet teremteni Újkígyóson, s ezzel az iménti közhelyes kérdés eltűnjön az olvasó fejéből és kirajzolódjon a tudatosan felépített folyamat, valamint megismerhetőek legyenek az alkalmazott aktivizáló módszerek.

A folyamat előzményei – egy fontos módszer

2014. augusztusában megtörtént a kapcsolattfelvétel a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodájának részéről, megszólítva a település vezetését, közösségi színterét, valamint a helyi ci-

vil szervezetek képviselőit, és magukat a fiatalokat. Az első találkozás határozott elképzeléseket, igényeket eredményezett minden résztvevő részéről.

Az első lépés helyzetfeltárás és értékelés volt. Ahhoz, hogy egy jól felépített, tudatos fejlesztés valósulhasson meg, elengedhetetlen egyfajta előzetes tudás, helyzetelemzés.

Az ifjúságfejlesztő folyamatot megalapozó közösségi felmérés a Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesületének szakmai iránymutatásai mentén folyt. A kérdőíves és mélyinterjú kutatásba számos önkéntes fiatal bekapcsolódott, több kulturális közfoglalkoztatásban tevékenykedő közösségi munkás kollégával együtt. A helyi ifjúsági korosztály kulturális szokásait, igényeit, szükségleteit vizsgáló kérdőívek, interjúkérdések tartalmi összeállítása, a lekérdezés, valamint a feldolgozás a fiatalok közreműködésével történt. A munka folyamán kialakult egy, a téma és a fejlesztő folyamat iránt elkötelezett közösség. A felmérés eredményeként egy összegző tanulmány készült, amelyet az azt elkészítő Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesületének tagjai visszacsatoltak a település számára. Ezek az eredmények, tapasztalatok határozták meg a fejlesztés további irányát.

Hogyan válik az egyének sokasága egy közösséggé?

Ez a neheze. Az egymást nem, vagy alig ismerő fiatalok első közösségformáló találkozására 2015 januárjában került sor. Az ismerkedés, csapatépítés fontos kezdő lépése a közösségé formálódásnak. Ifjúságfejlesztő tréner és irodánk módszertani referense segítségével azoknak a folyamatoknak, ötleteknek, gondolatoknak a feltárása kezdődött el, melynek végén a fiatalok képessé váltak azokat önállóan, szervezett formában megvalósítani.

A csapatépítő alkalmak első eseményei során a fiatalok az aktivizáló, együttműködést segítő, helyi nyilvánosságot szervező módszerek interaktív megismerésével foglalkoztak, majd ezt követően elindultak a konkrétumok megvalósítása felé. A kreatív és dinamikus személyiségekből álló

Az újkígyósi aktív fiatalok

csapat tagjai lelkesen sorolták elképzeléseiket, ötleteiket: hol, mit, mikor, kinek szeretnének megvalósítani.

Mindent összevetve elmondható, hogy ezeken az alkalmakon történt meg, hogy a fiatalok definiálták magukat, céljaikat és – bár még nem tudták – miniprojektek tervezésébe kezdtek. Fontos volt, hogy motiváltságukat minél magasabb szinten tartsuk, valamint minden módszertani segítséget megadjunk számukra (tárgyalási technikák, forrásszerzés, rendezvényszervezés, adminisztráció, stb.).

A folyamatban kulcsidőszak volt 2015 év eleje. A közösség szempontjából fontos volt arra kapacitálnunk őket (egyébként a kezdetektől), hogy önkénteseket, tagokat toborozzanak, ötleteiket, kezdeményezéseiket minél szélesebb körben terjesszék, népszerűsítsék. Mindeközben kapcsolataikat mind a település vezetése, mind a településen tevékenykedő más, települési véleményformáló, jelentős civil szervezetek vezetői felé is építsék.

A folyamatos szakmai segítségnyújtás és a sok-sok saját erőfeszítés,

befektetett munka eredményeként már 2015 márciusában megmutatták magukat a fiatalok: önálló ötletből fakadó rövid műsort és koszorúzást szervezve vettek részt a forradalom és szabadságharc tiszteletére megrendezésre kerülő városi eseményen. Ez, noha kis lépésnek tűnik, de annál nagyobb hatással volt a fiatalokra. Megélték az előkészítés és lebonyolítás fázsait, megkapták a pozitív megerősítést, megtapasztalták a siker ízét, mely után óriási önbizalom sugárzott belőlük a következő találkozás alkalmával.

Az eseményt követően sorra jöttek a további kezdeményezések, nagy lendületet vett a csapat. Volt olyan ötlet, ami megvalósult, van olyan, ami tervezés, előkészítés alatt van. A módszertani szempontból kiváló „gyakorló” események, rendezvények között szerepelt többek között közösségi szemétszedés, hadisírok takarítása, vetélkedő, rajzpályázat és kiállítás, kézműves foglalkozás, ifjúsági klub közös berendezése, hozzá ajánlások települési szintű felkutatása, értékgyűjtő munka generálása.

Kézműves foglalkozás az Advent jegyében

„Unatkozz másokor” – vetélkedő

Újkígyós értékei gyerekszemmel – rajzpályázat

Fontos még megemlíteni az aktív fiatalok találkozási alkalmainak helyszíneiként szolgáló közösségi tereket. A helyi művelődési ház kezdetektől befogadó helyszíne, az elmúlt két évben bázisa lett a fiataloknak. Egyik ifjúsági miniprojekt eredményeként a fiatalok közösségi összefogással, helyi felajánlásokkal saját ifjúsági klubhelyiséget rendeztek be maguknak. Felpezsdült az élet, rendszeressé váltak a találkozási alkalmak a helyi fiatalok részvételével.

Folyamatos ifjúsági közösségi eszmecserének, állandó ötletelésnek, tervezési folyamatnak is nevezhetjük az eltelt időszakot. Szakmai szempontból fantasztikus eredménye az, hogy a településen fiatalok szerveznek fiataloknak szóló közösségi művelődési eseményeket, s ez a folyamat állandósulni látszik.

Fontos hozadék

A program a jelenleg is folyamatosan működő, tervező és megvalósító fiatal közösség mellett egy másik színtéren is kifejtette hatását: a módszerek eljutottak más közeli településre is. Az „újkígyósi fiatalok” között van egy csapattag, aki a szomszédos kis faluban él, és közösségi munkásként a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa. „Hazavitte” magával az Újkígyóson tapasztaltakat, és önerőből kezdett hozzá egy hasonló fejlesztő folyamathoz a saját településén. Ter-

mészetesen bármilyen kérdésével, ötletével bátran fordulhat a megyei iroda munkatársaihoz. Megkereste a helyi képviselő-testületet, a település civil szervezeti vezetőit, a hangadókat és magukat – az egyébként nem túl nagy számban jelen lévő – helyi fiatalokat. Kezdeményezése célba ért, és másik helyszínen, ugyanolyan dinamikával elkezdődött szintén egy fejlesztő folyamat.

Összegzésül...

A folyamat célja az volt, hogy a fiatalok megtanulják elképzeléseiket konkrét ötletté fogalmazni, képesek legyenek szervezett formában, másokat is bevonva különböző tevékenységeket megtervezni és megvalósítani. Fontos eredmény, hogy megindult és állandósult a párbeszéd. A fiatalok folyamatosan egyeztetnek elképzeléseikről, terveikről a település polgármesterével, és megnyugtatóan hat, hogy gondolataik meghallgattak. Mind a település vezetője, mind pedig a művelődési ház igazgatója és más civil szervezetek vezetői, helyi pedagógusok, vállalkozók támogatják a fiatalokat céljaik elérésében.

A multiplikáló hatás révén immár más településen is kézzelfogható hozadék van a megvalósított modellnek, bizakodásra adva okot a hosszú távú eredményességet illetőleg.

„Ha a fiataloknak van egyetlen közös üzenete, akkor az az, hogy hallatni szeretnék a hangjukat, és szeretnék, hogy a folyamat teljes jogú résztvevőinek tekintsék őket; ki akarják venni a részüket Európa építéséből; hatással akarnak lenni a fejlődés irányát eldöntő vitára.”

Az Európai Bizottság
Fehér Könyve

SAVOLT ZOLTÁN a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán történelem-művelődésszervező, ifjúságsegítő szakon végzett. 2009-től a megyei módszertanban dolgozik. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodájának a munkatársa.